

ΝΕΟΛΟΓΟΥ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 47.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

9 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1894

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Τετέλεσται δυστυχώς! Ἡ πρό τινων ἡμερῶν παρτηρηθεῖσα ἐν τῇ καταστάσει τῆς ὑγείας τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου βελτίωσις, ἡ ἀναπερσάσα τὰς ἐλπίδας οὐ μόνον τῶν κατοίκων τῆς ἀχανοῦς τοῦ Βορρᾶ αὐτοκρατορίας, ἀλλὰ καὶ τῆς Εὐρώπης συμπάσης, ἐκείνων μὲν ἐν τῇ παροδικῇ βελτιώσει διορῶντων τὸν ἀδιάκοπον καὶ ἀδιατάρακτον συνεχισμὸν τῶν ποικίλων ἀγαθῶν, ἅτινα ἐκ τῆς εὐκλεοῦς καὶ γονιμωτάτης εἰς ὠστηρίους μεταρρυθμίσεις βασιλείας Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ' ἐκαρπώθησαν, ταύτης δὲ διαβλεπούσης ἐν αὐτῇ τὴν εὐτυχὴ ἐξακολούθησιν τῆς ἐνεργείας τοῦ κυριωτάτου τῆς οἰατηρήσεως τῆς εἰρήνης στοιχείου, ἡ βελτιώσις, λέγομεν, αὕτη, ἡ διὰ παγκοσμίου εὐφροσύνης προσαγορευθεῖσα, ἃτε παγκόσμια ἀγαθὰ ἐπαγγελλομένη, δὲν παρετάθη δυστυχώς, ὁ τηλέγραφος δὲ, ὁ τὰ αἴδια καὶ ἀπαίδια μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος διαδιбάζων, μετέδωκεν ἡμῖν ἀπὸ τῆς ἐσπέρας τῆς πέμπτης τὸ ὀδυνηρὸν ἀγγελμα τοῦ θλιβεροῦ τέλους. -- Οὔτε ἡ ἄλλως σιδηρᾷ Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ' κράδις, οὔτε τὸ σχετικῶς ἀκμαῖον τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, μόλις τὸ 49ον ἔτος ἄγοντος, οὔτε ἡ ἐξάντλησις τῶν συντελεστικωτάτων τῆς ἐπιστήμης μέσων, οὔτε τῆς λατρείας τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ καὶ τῶν οἰκείων αἱ ἀφωσιωμένοι περιθάλψεις, οὔτε ἡ τοῦ κλίματος ἀλλαγὴ, οὔτε αἱ πρὸς τὸν ὕψιστον δεῖσεις ἑκατὸν εἰκοσὶν ἑκατομμυρίων ὑπνυκῶν καὶ τοσοῦτων ἄλλων ξένων λαῶν, ὑπὸ αἰωνίας εὐγνωμοσύνης ἐμφροθυμένων, οὔτε αἰτῶν εἰλικρινῶν τῆς εὐρωπαϊκῆς εἰρήνης φίλων εὐχαὶ ἰσχυρὰν πρὸς ἀποτροπὴν τῆς σπαραξικαρδίου λύσεως. -- Οὕτως ἀπὸ τῆς παρελθοῦσης πέμπτης ἐδήμηνεν ὁ μοιραῖος τοῦ πένθους καὶ τῶν δακρύων κῶδων καθ' ὅλην τὴν ἐπὶ τῶν δύο ἡπείρων ἐκτεινομένην αὐτοκρατορίαν τῶν Τσάρων καὶ οἱ τοῦ Κρεμλίνου θόλοι θλιβερῶς πρὸς τὸ τηξικάρδιον ἤχημα ἀντηχοῦσι, λύπη δὲ καὶ μέριμνα διεχύθη ἀνὰ πᾶσαν τὴν γηραιὰν ἡμῶν ἡπει-

ρον. -- Ἡ Ρωσία πενθεῖ καὶ ὀλοφύρεται τὴν στέρνην ἐνὸς τῶν κρατίστων ἡγεμόνων αὐτῆς, τὴν στέρνην τοῦ ἡγεμόνος ἐκείνου, ὅστις, ὑπὸ ἀλγεινὰς ὅλας περιστάσεις διαδεξάμενος τὴν ἀρχήν, πλεῖστα μὲν καὶ μέγιστα ἥδη διεπράξατο οὐ μόνον ὑπὲρ τῆς εἰρηνικῆς αὐξήσεως καὶ κραταιώσεως τῆς εὐκλείας τοῦ κράτους, οὐ πάσας, τὰς τε ἠθικὰς καὶ πολιτικὰς καὶ ὑλικὰς δυνάμεις δι' ἀκαταπονήτου καὶ ἐπιπονωτάτης ἐργασίας, χάριν τῆς ὁποίας ὁ ἀληθὺς φιλόλαος ἡγεμὼν ἡμέλει καὶ αὐτῆς τῆς ὑγείας αὐτοῦ, βαθμηδὸν οὕτως ὑπορυχθείσης, ἀνακαινίδας προήγαγεν εἰς βαθμὸν μάλιστα ἐπίζηλον, ἐξασφαλίσας αὐτῷ πάντα τὸν πανταχόθεν ἐν πάσῃ περιπτώσει ὀφειλόμενον αὐτῷ σεβασμὸν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τῶν ὑπὸ τὸ σκέλητρον αὐτοῦ λαῶν, πατρικώτατα περὶ αὐτῶν μεριμνήσας ὁσάκις θεομηνίαι, λιμοὶ ἢ λοιμοὶ ἐνέσκηψαν ἐν τῇ χώρᾳ καὶ ἀναγκαίαν ἀπέβησαν τὴν ἡγεμονικὴν ἀντίληψιν, καὶ διὰ ποικίλων σοφῶν ἐσωτερικῶν διοικητικῶν καὶ ἄλλων μεταρρυθμίσεων πολλαχῶς τὴν ἠθικὴν καὶ οἰκονομικὴν αὐτῶν θέσιν βελτιώσας, ὅμοια δὲ ἀγαθὰ ἐπεφυλάσσετο νὰ ἐπιδαψιλεύσῃ τῇ αὐτοκρατορίᾳ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, ἀμετατρέπτως πάντοτε χωρῶν ἐπὶ τὴν ἐφαρμογὴν σοφῶς καὶ ὀριστικῶς προδιαγεγραμμένου κολοσσιαίου προγράμματος τελείας ἐν πᾶσιν ἀνοργανώσεως, ἢν γιγαντιαία μόνον ἠθικὴ δύναμις καὶ ἀκράδαντος ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ θέλησις, οἷα ἦν ἡ τοῦ Τσάρου Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ', ἡδύνατο νὰ συλλάβῃ, ἐπιχειρήσῃ καὶ μετὰ βεβαιότητος αἰσίας διεκπερατώσεως ἐπιδιώξῃ. -- Ἡ Εὐρώπη, θαλερὸν καταλείδουσα δάκρυ ἐπὶ τῷ θανάτῳ Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ', ἀναμνησθέσθαι τοῦ ἡγεμόνος ἐκείνου, οὐ ἡ ἄδολος πρὸς τὴν εἰρηνικὴν πρόοδον τῶν ἐθνῶν ἀγάπη τοσάκις δι' ἐνὸς λόγου, διὰ μιᾶς ἀντιφωνήσεως, διὰ μιᾶς προπόσεως ἀπεμάκρυνεν ἀλλήλων ἐτοίμους πρὸς ἀντεπίθεσιν ἀπειρανθρώπους ἀντιπάλους δυνάμεις καὶ διέσωσε τὴν ζωὴν, ἐν τῇ ἀκμῇ τοῦ ἐσχάτου κινδύνου γενομένην, πολλῶν ἰσως ἑκατοντάδων χιλιάδων ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων, αἵτινες δικαιοτάτα εὐλογοῦσι τὴν μνήμην

αὐτοῦ· ἀναμνησθῆναι τοῦ ἀνακτοῦ, ὅστις, εἴπερ τοῖς καὶ ἄλλοις ἄξιος γενόμενος τοῦ ὑπὲρ τῶν εἰρηνοποιῶν μακαρισμοῦ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ἐδυνεύαζεν ἐν ἑαυτῷ τὴν βαθυτάτην πολιτικὴν σύνεσιν μετὰ τῶν φιланθρωποτάτων τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς ἠθικῆς ἀρχῶν. — Εὐτυχῶς ἢ τε Ρωσία καὶ ἡ Εὐρώπη, κατὰ κόρον θρηνησάσαι τὴν ἀπώλειαν τοιοῦτου ἡγεμόνος, ἔξουσιν ἰσχυρὰν πρὸς τὸ παγκόσμιον δεινὸν παραμυθίαν, ἐν τῇ ἀνατροπῇ, ταῖς ἀρχαῖς, τῇ καρδίᾳ καὶ τῷ πνεύματι τοῦ διαδεχομένου αὐτὸν εἰς τὸν θρόνον τῶν Ρωμανῶν. — Πράγματι ὁ νέος τῆς Ρωσίας αὐτοκράτωρ Νικόλαος ὁ Β' εἶνε κατὰ πάντα ἄξιος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ υἱὸς καὶ διάδοχος, θαρρούντως δὲ οἱ τε ἀπειροπληθεῖς τῆς ἀχανοῦς αὐτοκρατορίας λαοὶ καὶ οἱ τῆς εὐρωπαϊκῆς εἰρήνης εἰλικρινεῖς φίλοι ἀποβλέπουσιν εἰς αὐτὸν ὡς συνεχίζοντα καὶ τὸ μέγα σωτήριο ἐργον τοῦ πατρὸς.

Ἡ ἀπὸ πολλοῦ κυφορουμένη ἐν Βελιγραδίῳ ὑπουργικὴ κρίσις ἀπέληξεν εἰς τὴν πτώσιν τῆς ὑπὸ τὸν κ. Νικολάεβιτς κυβερνήσεως καὶ τὴν συγκρότησιν ὑπουργείου Κρίστις, ἐν ᾧ διετηρήθησαν καὶ τινὰ τῶν μελῶν τοῦ πρώην ὑπουργείου. — Εὐτυχῶς αἱ περὶ τε τῶν αἰτίων τῆς παραίτησεως τοῦ τέως πρωθυπουργοῦ καὶ περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν νέων ὑπουργῶν πληροφορία φαίνεται δεικνύουσα τὸν βασιλέα Ἀλέξανδρον ἐμβριθέστερον ἢ κατὰ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ χειριζόμενον ἐν οὕτῳ κρίσει περιστάσει τὴν ὑπάτην ἀρχήν. — Γνωστὸν ὅτι ὁ κ. Νικολάεβιτς πρόσκομμα ἀνυπερέβλητον ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ ἐνασκήσει τῆς ἀρχῆς εὗρισκε τὸ ἑτερογενὲς τοῦ ὑπ' αὐτὸν ὑπουργείου καὶ μόνην ἐγίνωσκε δυνατήν τῆς χρονίας κρίσεως θεραπείαν τὴν εἰς ὁμογενὲς ἀμιγῶς προσδευτικὸν ἀνασύστασιν αὐτοῦ. — Πρὸς τὴν λύσιν ταύτην ἀπὸ πολλοῦ ἠγωνίζετο νὰ διαθέσῃ τὸν βασιλέα· τελευταίως δὲ ὀριστικώτερον ἠξίωσε τὴν κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἐπιδίωξιν τῆς ἄρσεως τῆς κρίσεως. — Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος, ὅστις, ἀπὸ τῆς παιδικῆς αὐτοῦ ἡλικίας πρὸς περιπετείας παλαίων, νέκνεται πολιτικὴν πείραν ὑπερβαίνουσαν τὰ ὀκτωκαίδεκα τοῦ μέχρι τοῦδε βίου αὐτοῦ ἔτη, ἐγκαίρως διεῖδε τὰ ἄτοπα, ἅτινα θὰ συνεπήγετο ἀνεπιθύλακτος αὐθις τῆς ἀρχῆς παράδοσις εἰς μίαν μόνην πολιτικὴν μερίδα· οὕτω δὲ τὰς μὲν ἀξιώσεις τοῦ κ. Νικολάεβιτς ἐπὶ τέλους ὀριστικῶς καὶ αὐτὸς ἀπέριψε, τὸ ἀνώτατον δὲ τοῦ κράτους αὐτοῦ ἀξίωμα προσήνεγκε τῷ πολιτικῷ ἐκείνῳ ἀνδρὶ, ὃν νομίζει κάλλιον κατανοοῦντα τὴν ἀνάγκην τῆς διὰ τῆς περὶ αὐτὸν συγκεντρώσεως τῶν μετριοπαθεστέρων ἐκ παθῶν τῶν μερίδων στοιχείων κατὰ τὸ δυνατόν κατευνάσεως τῶν ἐξεγερμένων πολιτικῶν καὶ κομματικῶν παθῶν. — Ὁ κ. Κρίστις, δικαίων τὰς βασιλικὰς προσδοκίας, διετήρησε μὲν ἐκ τῶν ὑπὸ τὸν κ. Νικολάεβιτς ὑπουργῶν ἐκείνους, ὅσοι ἐπεδείξαντο μετριοπαθέστερον καὶ διαλλακτικὸν πνεῦμα, ἐξελέξατο δὲ τοὺς ἄλλους αὐτοῦ συνάδελφους τοιοῦτους, ὥστε νὰ εἶναι αὐτῷ δυνατὴ ἡ καθ' ὃν προείπομεν τρόπον ἐκτέλεσις τοῦ κυβερνητικοῦ ἔργου. — Βεβαίως τὸ ἔργον δὲν εἶναι ἐκ τῶν εὐχερῶς κατορθουμένων· ὅταν ὅμως πρὸς τῇ ἡγεμονικῇ θελήσει ὑπάρχῃ κυβερνήσις ὁμοφώνουσα καὶ εἰς κοινὸν σκοπὸν ἀποβλέπουσα, αἱ δύο αὗται δυνάμεις διὰ σφύρονος ἐνεργείας θὰ κατάρθουν, ἐλπίζομεν, νὰ χειραγωγῇ

ὥσθι καὶ τοὺς ἐκλογεῖς καὶ τὴν δημοσίαν γνώμην εἰς συνετὰς βουλὰς καὶ νὰ προσκλήσωνται τὴν ὑποστήριξιν αὐτῶν εἰς εἰρηνικὴν καὶ εὐχερεστέραν σχετικῶς ἐπίτευξιν τοῦ ποθομένου.

Ἀλλὰ τὴν μάλιστα βαρυσήμαντον λύσιν πολιτικῆς κρίσεως τὰς ἡμέρας ταύτας ἀποτελεῖ ἡ ἐν Βερολίνῳ τῇ παρελθόντι σαθρότῳ συντελεσθεῖσα μεταβολή. — Ὁ τε ἀρχιγραμματεὺς τῆς αὐτοκρατορίας κόμης Καπρίβης καὶ ὁ τοῦ πρωσικοῦ ὑπουργείου πρόεδρος κόμης Ὑλεμπουργ ἠναγκάσθησαν ταυτοχρόνως νὰ καταλίπωσιν τὴν ἀρχήν· ἀπὸ τῆς μνημονευθείσης δὲ ἡμέρας τὰς δύο αὐτῶν ἀρχὰς συγκεντροῖ ὁ τέως τὸν αὐτοκράτορα ἐν ταῖς γροσρητημέναις ἐπαρχίαις ἐκπρωσῶν πρίγκηψ Χοενλόε, διατηρῶν ἅμα τὴν συνεργασίαν τοῦ γραμματέως τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων κυρίου Καϊλλερ, ὃν συμπαραλαμβάνει ὡς ὑπουργὸν τῶν ἐσωτερικῶν τῆς Πρωσίας. — Οὕτως ἀνακαλεῖται τὸ ἀρχαῖον σύστημα τῆς ἐν ἐνὶ προσώπῳ συνυπάρξεως τῶν δύο ὑπάτων τῆς τε αὐτοκρατορίας καὶ τοῦ πρωσικοῦ βασιλείου ἀξιωμάτων, ἥτις ἐπὶ Βίσμαρκ μὲν ὑφίστατο, ἀναγκαῖα ἀποδειχθεῖσα, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν ὅμως ἐκείνου τόσῳ δυσχερὲς ἀπέβη, ὥστε ὁ κόμης Καπρίβης κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ εκπαιδευτικοῦ ζητήματος, περιστὰς πρὸ ἀδιεξόδου, παρητάσατο τὴν προεδρείαν τοῦ πρωσικοῦ ὑπουργείου, ἀνατεθείσαν τότε τῷ κόμητι Ὑλεμπουργ. — Νῦν τὸ ζήτημα τῆς περιστολῆς τῶν σοσιαλιστικῶν τάσεων κατέστησεν αἰσθητότερα τὰ ἄτοπα τοῦ χωρισμοῦ τῶν δύο ἀξιωμάτων· κατ' οὐδένα δὲ τρόπον τοῦ κόμητος Καπρίβη πεισθέντος ν' ἀναλάβῃ αὐθις καὶ τὴν πρωθυπουργίαν τῆς Πρωσίας, μετὰ τῆς ἀλλαγῆς αὐτοῦ, καὶ ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν, φαίνεται, τοῦ ζητήματος διαφωνήσαντος πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, ἐπιθυμοῦντα μέτρα αὐστηρότερα ἢ ὅτι ὁ φιλελευθερωτέρων ἀρχῶν ἀρχιγραμματεὺς αὐτοῦ ἐπεθύμει, καὶ τῆς τοῦ πρώτου πρωθυπουργοῦ ἐπανερχεται καὶ ἡ ἐνωσις τῶν ἐξουσιῶν αὐτῶν. — Ἀλλ' ὁ νέος ἀρχιγραμματεὺς δυνηθήσεται νὰ ἐνασκήσῃ ἀμφοτέρας τὰς ἀρχὰς, ἁρμονικῶς συμβιβάζων τὰ ἐνιαχοῦ διςτάμενα καθήκοντα αὐτῶν; Δυνηθήσεται νὰ συνδυάσῃ τὸ γενικὸν τῆς ὅλης ὁμοσπονδίας συμφέρον, εἰς ὃ ὀφείλει πρῶτιστά πάντων ν' ἀποβλέπει ὡς ἀρχιγραμματεὺς τῆς αὐτοκρατορίας, πρὸς τὸ μερικὸν τῆς Πρωσίας, ὑπὲρ οὗ ὑποχρεοῦται νὰ ἐργάζεται ὡς πρῶτος πρωθυπουργός; Εἶνε ἀλθιὲς ὅτι εἰς τὰ ὑψηλὰ αὐτοῦ καθήκοντα ὡς τοσηγορητοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ἐν Ἀλσατία καὶ Λοθαριγγίᾳ ἐπεδείξατο ἀρετὰς καὶ ἀρχὰς ἀναμνησκούσας τὸν σιδηροῦν ἀρχιγραμματέα· ἐπειδὴ ὅμως πρόκειται νῦν περὶ κύκλου πολλῶ εὐρυτέρου, μετ' ἐπιφυλάξεως ὀφείλομεν ν' ἀποφαινόμεθα περὶ τῆς ὀριστικῆς εὐδοκμησεως αὐτοῦ, εἰς ἣν ἐν τοῦτοις δύναται νὰ συντελέσῃ καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ ἐμπειρότερος ἢ δὴ τῶν τε ιδίων δυνάμεων καὶ τῶν πραγμάτων ἐγένετο, ἐφόδιον, ὅπερ φυσικῶς δὲν ἠδύνατο νὰ φέρῃ, ὅτε νεαρώτατος ἐτι ὑπεδέχτο τὸν βαρύτερον ἀγῶνα τοῦ συνεχιδμοῦ τοῦ ἔργου τοῦ σιδηροῦ ἀρχιγραμματέως.